

14.08.2023

Asia/14

§ 483

Valtuutettu Matti Niirasen toivomusponsi sotiemme veteraanien perinnön vaalimisen tukemisesta

HEL 2022-012720 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 26.10.2022 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Matti Niirasen toivomusponsi
- 2 Työryhmän loppuraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 26.10.2022 sotiemme veteraanien perinnön vaalimista koskevaa aloitetta, kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Matti Niirasen ehdottaman toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävään mahdollisuutta

1.) että uusi veteraaniperinteen yhteyshenkilö tekee vuosittain raportin perinnetyön tukemisesta ja eri toimijoiden yhteistyön koordinoinnista.

2.) kartoittaa ne toimet, joihin kaupungin tulisi ryhtyä veteraanien perinnettä pohtivan valtioneuvoston 27.4.2022 asettaman työryhmän selvityksen pohjalta. Kyseinen eduskuntaryhmien aloitteesta asetetun työryhmän selvitys valmistunee 31.1.2023 mennessä."

Valtioneuvoston asettama työryhmä julkaisi selvityksensä (liite 2) tulevaisuuden veteraaniperintötyöstä keväällä 2023. Keskeisiä ehdotuksia olivat:

1. Veteraaniperinteen edistäminen asetetaan puolustusministeriön ja sen hallinnonalan tehtäväksi. Veteraaniperinteeseen liittyvää tehtävää ei ole aikaisemmin määritelty millekään ministeriölle tai hallinnonalalle. Puolustusministeriö ohjaisi ja rahoittaisi tehtävänsä mukaisesti tulevaisuudessa veteraaniperinnetyön edistämistä.
2. Tammenlehvän perinneliitto olisi valtakunnallisen veteraaniperinnetyön vastuullinen organisaatio, ja puolustusministeriö rahoittaa tätä toimintaa. Veteraanijärjestöt perustivat Tammenlehvän perinneliiton vuonna 2003 vaalimaan veteraaniperinnettä.
3. Sodan ja rauhan keskus Muistin erityistehtäväksi määritetään veteraaniperinne, ja puolustusministeriö rahoittaa tätä toimintaa.
4. Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittää veteraaniperinnetyön seuraavan kymmenen vuoden ajaksi yhdeksi museoiden, arkistojen ja tiedekeskusten erityiseksi painopistealueeksi, koska veteraaniperinne ja laajemmin sotasukupolven perintö on merkittävä osa suomalaista kulttuuriperintöä.
5. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa yhdessä muiden veteraaniperinnetyön toimijoiden kanssa veteraaniperinne 2025 -hankkeen, joka on suunnattu yläkoululaisille. Vuonna 2025 tulee kuluneeksi 80 vuotta toisen maailman sodan päättymisestä ja 100 vuotta viimeisen sotien 1939–1945 asepalvelukseen kutsutun kokonaisen ikäluokan (1925) syntymästä.

Asiasta on pyydetty kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto. Lautakunta toteaa lausunnossaan, että veteraaniperinnön vaaliminen kuuluu Helsingin kaupunginmuseon vastuualueeseen ja on osoitettu osaksi museon tutkimuspäällikön tehtäväkuvaa. Veteraaniperinnetyön koordinoiminen puolestaan osoitetaan valtioneuvoston työryhmän esityksessä valtakunnallisille toimijoille. Helsingin kaupunginmuseo voi tukea vastuutoimijoita tässä työssä. Vuosittaista raportointia valtuustolle ei

14.08.2023

Asia/14

pidetä tarkoituksenmukaisena kaupunginhallituksen päätökseen 3.10.2022 § 670 viitaten. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Matti Niirasen toivomusponsi
- 2 Työryhmän loppuraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 06.06.2023 § 85

HEL 2022-012720 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että sotasukupolven perintö on olennainen osa suomalaista kulttuuriperintöä ja kansallista identiteettiä. Arvokasta perintöä ja veteraaniperinnettä on syytä vaalia yh-

dessä. Veteraanien henkisen perinnön siirtäminen nuoremmille sukupolville on tärkeää. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla veteraaniperinnön vaaliminen kuuluu Helsingin kaupunginmuseon vastuualueeseen. Lautakunta ei kuitenkaan näe, että kaupunginmuseo olisi aktiivinen toimija veteraaniperinnön koordinaattorina tai että veteraaniperinnön vaalimiseen liittyvistä toimista raportoitaisiin vuosittain.

Toivomusponnessa viitataan valtioneuvoston kanslian 27. 4.2022 asettamaan työryhmään, jonka tehtävä oli laatia ehdotus veteraaniperinteen säilyttämisestä, hoitamisesta ja vaalimisesta. Ehdotus on julkaistu 9.3.2023. Työryhmä korostaa ehdotuksessaan veteraaniperinteyön pitkäjänteisyyttä. Se toteaa edelleen, että veteraaniperinne ja -perinteyö kuuluu laajalle toimijajoukolle, ja veteraaniperinteen edistäminen asetetaan puolustusministeriön ja sen hallinnonalan tehtäväksi. Vastuullinen organisaatio tulee olemaan Tammenlehvän perinneliitto ja toisena toimijana Sodan ja rauhan keskus Muisti. Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittää tämän lisäksi veteraaniperinteyön muistiorganisaatioiden erityiseksi painopistealueeksi seuraavaksi kymmenvuotiskaudeksi.

Veteraanien määrän vähentyessä veteraanityön painopiste siirtyy Helsingissäkin perinnön vaalimiseen ja taltioimiseen sosiaali- ja terveystoimen palvelujen sijaan. Kaupungin rintamaveteraanasian neuvottelukunta on sen vuoksi lakkautettu vuonna 2021. Perinnön vaaliminen toteutuu Helsingissä parhaiten kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja kaupungin toimialojen välisenä yhteistyönä. Esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tähän vakiintuneet yhteistyösuhteet.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla veteraaniperinnön vaaliminen kuuluu Helsingin kaupunginmuseon vastuualueeseen ja on osoitettu osaksi museon tutkimuspäällikön tehtäväkuvaa. Helsingin kaupungin Tapahumasäätiö järjestää lisäksi Kansallisen veteraanipäivän juhlan 27.4. yhteistyössä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa edelleen, että veteraanien perinteyö ja veteraaniperinteen tallentaminen on organisoitu hyvin sekä alueellisesti että paikallisesti. Veteraaniperintöä vaalivia muistiorganisaatioita on useita, ja kansallisten juhlapäivien vietto ja muiden muistotilaisuuksien järjestäminen sekä perinneaineistojen kokoaminen, tallentaminen ja avaaminen yleisölle on näiden toimijoiden perustehtävää. Erityisesti on mainittava puolustusvoimien sotilasmuseotoiminta, joka koostuu Sotamuseosta, sen yhteistyömuseoista sekä joukko-osastojen ja sotilaslaitosten perinnehuoneista. Yhteistyömuseoiden ohella veteraanien perintöä ylläpitävät valtioneuvoston ehdotuksessakin mainittu Sodan ja rauhan keskus Muisti sekä Lottamuseo. Helsingissä toimii väestönsuojelumuseo, joka vaalii veteraaniperinnettä omasta näkökul-

mastaan. Sotamuseo vastaa lisäksi puolustusvoimien kuva-arkistotoiminnasta ja sen kokoelmat ovat saavutettavissa valtakunnallisen Finna-palvelun kautta.

Myös Helsingin kaupunginmuseon kokoelmissa on veteraaniperintöön ja sotiemme historiaan liittyvää aineistoa, jota on avattu Finna-palvelun kautta. Museolla on myös ollut sotiin liittyvää näyttelytoimintaa, viimeksi näyttely Mieliala. Helsinki 1939–1945 Hakasalmen huvilassa 18.10.2019–30.8.2020 ja näyttelyn pedagoginen ohjelma on edelleen koulujen käytössä. Lisäksi kaupunginkanslian tiedonhallintayksikön ylläpitämä sivusto Historia Helsinki pitää esillä sotavuosien tapahtumia ja niiden merkitystä Helsingille ja kansallisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei näe tarkoituksenmukaisena, että Helsingin kaupunginmuseo olisi aktiivinen toimija veteraaniperinnön koordinaattorina, koska tämä tehtävä on jo osoitettu muille toimijoille. Sen sijaan Helsingin kaupunginmuseo voi tukea veteraaniperinnetoimijoita lakisääteisestä alueellisen vastuumuseon tehtävästään käsin. Kaupunginmuseo on Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, jolla on Museolain nojalla velvollisuus antaa asiantuntija-apua ja ohjausta kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä museoiden ohella myös muille kulttuuriympäristötoimijoille. Veteraaniperintöön liittyvät kysymykset liittyvät luontevasti tähän tehtävään. Parhaillaan tällaista yhteistyötä tehdään Helsingin ns. suurpommitusten muistovuoden 2024 osalta.

Raportointia valtuustolle kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei myöskään pidä tarkoituksenmukaisena. Lautakunta viittaa tässä kaupunginhallituksen päätökseen veteraanien perinnön vaalimisesta 26.10.2022 §, 670, jonka mukaan uusia hallinnollisia rakenteita ei ole syytä luoda.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Minna Sarantola-Weiss, tutkimuspäällikkö, puhelin: 09 310 36488
minna.sarantola-weiss(a)hel.fi